

Brandsma, een verhaal voor vandaag

Full text book: as sung, and translated in English

Text: Hendrik Jan Bosman, 2023-2024

Music: Willibrord Huisman, 2023

See also: www.willibrordhuisman.nl/brandsma

Over Brandsma, een verhaal voor vandaag	1
About Brandsma, een story for today	1
Brandsma in een notendop	2
Brandsma in a nutshell	3
Song texts with English translation	4
1. Vandaag – Today	4
2. Anno Sjoerd.....	5
3. Karmel.....	6
4. Rustig – Calm	7
5. Veel – A lot.....	7
6. Feliciter.....	8
7. Brief – Letter	10
9. Denk aan mij – Think of me.....	11
10. Geheim – Secret.....	12
11. Nabij – Near	12
12. Brillenglazen – Spectacles.....	13
13. Wanhoop – Despair.....	14
14. Vertel! – Tell me!.....	15
15. Immerhin – In any case	16
19. Vereerd - Venerated	17
16. Faith – Geloof	18
17. Veelstemmig – Many-voiced.....	19
18. Nada te turbe.....	20

Over Brandsma, een verhaal voor vandaag

Brandsma, een verhaal voor vandaag vertelt het levensverhaal van Titus Brandsma, in achttien liederen. De onderliggende vraag is steeds, wat de betekenis van dat verhaal zou kunnen zijn voor mensen van deze tijd, ook mensen die niet meer in de Katholieke of zelfs maar Christelijke traditie staan. Om daar wat zicht op te krijgen, wordt elk lied gezongen vanuit een personage uit het verhaal. Soms is dat Titus zelf, maar meestal zijn het mensen die op een of andere manier bij de gebeurtenissen betrokken zijn geweest. Zodoende ontstaat een waaier aan visies op Titus en wat er met hem is gebeurd.

In het eerste lied, *Vandaag*, komen wij zelf aan het woord, als mensen die vooral vragen stellen over Titus. Daarna komen onder anderen zijn moeder, een medebroeder uit het Karmelklooster, een student aan de KUN en father Michael Driscoll, die door gebed tot Titus genezen is, aan het woord. Maar ook horen we twee Duitse gezagsdragers, een bewaker van de Scheveningse gevangenis en de verpleegster die na de oorlog getuigt dat zij Titus in Dachau een dodelijke injectie heeft gegeven. Of al deze stemmen uiteindelijk een eensluidend koor opleveren, is de vraag die wij onszelf stellen in het slotlied. In ieder geval kunnen we gezamenlijk het *Nada te turbe* zingen, dat Titus zo lief was.

About Brandsma, een story for today

Brandsma, a story for today tells the life story of Titus Brandsma, in eighteen songs. The underlying question is always, what that story can mean to people of today, including to people who are no longer in the Catholic or even Christian tradition. To gain some insight into this, each song is sung from the point of view of a character in the story. Sometimes this will be Titus himself, but usually it will be people who have been involved in the events in one way or another. This creates a range of views on Titus and on what has happened to him.

In the first song, *Today*, we ourselves have our say, as people who mainly ask questions about Titus. Then, among others, his mother, a fellow brother from the Carmel monastery, a student at the KUN and Father Michael Driscoll, who was healed by prayer to Titus, speak. But we also hear two German authority figures, a guard from Scheveningen prison and the nurse who testified after the war that she gave Titus a lethal injection in Dachau. Whether all of these voices ultimately produce a unified chorus is the question we ask ourselves in the closing song. In any case, we can collectively sing the *Nada te turbe*, which was so dear to Titus.

Brandsma in een notendop

Wat betekent het verhaal van Brandsma voor ons, [vandaag](#)? Alle aanwezigen vragen het aan Brandsma.

[Anno Sjoerd](#) Brandsma werd geboren als schriel manneke in Bolsward, een katholieke enclave in een verder protestante omgeving. Zijn moeder vertelt daarover en spreekt de verwachting uit, dat er nog iets bijzonders uit hem groeien zal.

Brandsma treedt in in de orde van de Karmelieten. In [Karmel](#) vertelt een oudere pater over zijn komst, zijn tijd in het klooster, en zijn vertrek.

Brandsma laat zich inspireren door een karmelietes uit de 15e eeuw, Theresia van Ávila. Haar beroemde gedicht 'Nada te turbe' maakt hem [rustig](#).

In zijn nieuwe woonplaats Oss heeft Titus [veel](#) te doen. Binnen de orde, in de journalistiek, in het onderwijs, in de Katholieke Sociale Actie en in de Friese beweging. Hij reist het hele land door. Waarom doet hij dat allemaal?

De Katholieke Universiteit Nijmegen wordt opgericht. We zijn als student getuige van de festiviteiten, daarna van Brandsma's werk als docent, en worden tenslotte geconfronteerd met de Nazi-bezitters en de vraag wat wij zouden doen. Het relaas wordt afgewisseld met het feestlied [Feliciter](#) - almaar triomfantelijker, maar besluitend met een vertwijfeld *Et in terra pax*.

Brandsma schrijft met toestemming van de bisschop een [brief](#) aan de redacties van de katholieke nieuwsbladen waarin hij hen oproept geen berichten van de NSB te plaatsen, omdat die strijdig zijn met de katholieke leer. We horen de naar vandaag 'herschreven' versie, afgewisseld met flarden uit het origineel.

Brandsma wordt in zijn klooster in Nijmegen opgepakt. Hij blijft er heel laconiek onder, terwijl zijn medebewoners machteloos toekijken. ['Denk aan mij'](#) zegt Titus nog, zo vertelt prior Verhallen.

In de gevangenis in Scheveningen maakt Brandsma er het beste van, door zijn cel als een kloostercel in te richten. De cipier verbaast zich over hem. Wat is zijn [geheim](#)?

Ook in de cel is Theresia van Avila een steun voor Brandsma. Hij schrijft een gedicht over hoe Jezus hem [nabij](#) is.

In Kamp Amersfoort worden Brandsma en zijn medegevangenen mensonterend behandeld. Niettemin geeft hij een college waar gretig naar wordt geluisterd. Een gevangene vertelt hoe hij er eigenlijk weinig van begrijpt maar hoe de boodschap van dat geleerde mannetje met zijn [brillenglazen](#) hem des te meer opbeurt.

Brandsma wordt naar de gevangenis in Kleef overgebracht, in afwachting van transport naar Dachau. Hij schrijft een smeekverzoek om vanwege zijn slechte gezondheid in huisarrest te mogen, waar hij zich dan rustig houden zal. In [wanhoop](#) wacht hij af, maar er komt geen antwoord.

Een dochtertje vraagt haar vader naar Titus. Vader vertelt dat zijn opa Titus nog heeft gekend, in Dachau. Het meisje is nieuwsgierig: ['vertel!'](#). Aarzelend vertelt vader over de ellende. Brandsma's volharding, vriendelijkheid en vertrouwen ondanks alles hielpen zijn opa om het vol te houden.

Anno 1955 getuigt een anoniem gehouden vrouw, voor de gelegenheid Titia genoemd, hoe zij als verpleegster in Dachau met de doodzieke Brandsma sprak voordat ze hem een dodelijke injectie gaf. Het is de vraag of dit echt gebeurd is. Maar waarom vertelt iemand dan zoiets? Voor haar is haar verhaal [immerhin](#) de waarheid.

Wat gebeurde er na Titus' dood? In de oorlog al werd hij [vereerd](#).

Father Driscoll, een doodzieke Amerikaanse Karmeliet, door de dokters opgegeven, heeft zoveel [faith](#) in Brandsma dat hij geneest.

We stellen ons opnieuw de vraag: Brandsma, wat heb je ons gebracht? Voor ieder hetzelfde? Vast niet, we zijn een bont, [veelstemmig](#) koor.

We sluiten af met [Nada te Turbe](#), het gedicht van Theresia van Ávila.

Brandsma in a nutshell

What does Brandsma's story mean to us, **today** [[vandaag](#)]? All present ask Brandsma.

[Anno Sjoerd](#) Brandsma was born a scrawny little man in Bolsward, a Catholic enclave in an otherwise Protestant environment. His mother speaks about this and expresses the expectation that something special will grow out of him yet.

Brandsma enters the order of the Carmelites. In [Karmel](#), an elderly priest tells about his arrival, his time in the monastery, and his departure.

Brandsma is inspired by a Carmelite from the 15th century, Theresa of Ávila. Her famous poem "Nada te turbe" calms him [makes him [rustig](#)].

In his new hometown of Oss, Titus gets a lot [[veel](#)] to do. Within the order, in journalism, in education, in Catholic Social Action and in the Frisian movement. He travels all over the country. Why does he do all that?

The Catholic University of Nijmegen is founded. As a student, we witness the festivities, then Brandsma's work as a teacher, and are finally confronted with the Nazi occupiers and the question of what we would do. The account is interspersed with the celebration song [Feliciter](#) - ever more triumphant, but concluding with a despairing *Et in terra pax*.

Brandsma, with the bishop's permission, writes a letter [[brief](#)] to the editors of Catholic newspapers urging them not to publish reports of the NSB because they are contrary to Catholic doctrine. We hear the "rewritten" version in current Dutch, interspersed with snippets from the original.

Two high officials of the German occupation forces discuss Brandsma's behavior. They decide that he is a danger [[Gefahr](#)] and should be deported to Dachau.

Brandsma is arrested at his convent in Nijmegen. He remains very matter-of-fact about it, while his fellow inmates look on helplessly. 'Think of me' [[Denk aan mij](#)] Titus still says, to Prior Verhallen.

In Scheveningen prison, Brandsma makes the best of it, setting up his cell as a monastery cell. The jailer marvels at him. What is his secret [[geheim](#)]?

Even in the cell, Theresa of Ávila is a support to Brandsma. He writes a poem about how Jesus is near [[nabij](#)] him.

In Camp Amersfoort, Brandsma and his fellow prisoners are treated inhumanely. Nevertheless, he gives a lecture that is listened to eagerly. A prisoner tells how he really understands little of it but how the message of that learned man with his glasses [[brillenglazen](#)] cheers him up all the more.

Brandsma is transferred to the prison in Kleve, awaiting transport to Dachau. He writes, begging to be put under house arrest because of his poor health, where he will then keep quiet. In desperation [[wanhoop](#)] he waits, but no answer comes.

A little daughter asks her father about Titus. Father tells that his grandfather knew Titus, in Dachau. The girl is curious: "Tell!" [[vertel!](#)] Hesitantly, Father tells of the misery. Brandsma's persistence, kindness and confidence in spite of everything helped Grandpa to endure.

Anno 1955, an anonymous woman, called Titia for the occasion, testifies how, as a nurse in Dachau, she spoke to the mortally ill Brandsma before giving him a lethal injection. The question is whether this really happened. But then, why does someone tell such a story? For her, her story is in any case [[immerhin](#)] the truth.

What happened after Titus' death? During the war already he was venerated [[vereerd](#)].

Father Driscoll, a mortally ill American Carmelite, given up by the doctors, has so much [faith](#) in Brandsma that he heals.

Again we ask the question: Brandsma, what have you brought us? The same for each? Probably not, we are a motley, polyphonic [[veelstemmig](#)] choir.

We close with [Nada te Turbe](#), the poem of Theresa of Ávila.

Song texts with English translation

1. Vandaag – Today

The prologue: we look forward to what we'll be singing and hearing.

For SATB and audience

Vandaag

Brandsma! Titus! Anno Sjoerd! Jij!
Hoe verslaan we jouw verhaal?
Wat voor tekst, in welke taal?
Welke boodschap of moraal
doet recht aan wie je was en bent?

**Hymne of wetenschap? Beeldend of kaal?
Bij alle meningen hier in de zaal,
alle veelstemmigheid, al het gedwaal,
blijf jij ons onbekend:**

Wat is waar, wat apocrief?
Und wer war es der dich rief
in dyn ûngelok, in your grief?
Dat is voor ons een open vraag.

**Was je een heilige? Wiesto nayf?
Warst du ein Opfer, of koos je actief?
Hoe je gehandeld hebt, and your belief,
Was sagt uns das ...
Wat seit dat ús ...
What does that mean ...
Wat zegt dat ons...
vandaag?**

Today

Brandsma! Titus! Anno Sjoerd! You!
How do we report your story?
What kind of text, in which language?
What message or moral
does justice to who you were and are?

Hymn or science? Visually expressive or bare?
With all the opinions here in this hall,
all the polyphony, all the wandering,
you remain unknown to us:

What is true, what apocryphal?
And who was it that called you
in your sorrow, in your grief?
That is an open question to us.

Were you a saint? Were you naive?
Were you a victim, or did you actively choose?
How you have acted, and your belief,
what does that say to us...
what does that say to us...
what does that mean...
what does that say to us...
today?

Hym-ne of we-ten-schap? Beel-dend of kaal? Bij al-le me-nin-gen hier in de zaal,
al - le veel-stem-mig-heid, al het ge-dwaal, blijf jij_ ons on - be - kend:
.....
Was je een hei - li - ge? Wies-to na - yf? Warst du ein Op-fer, of
koos je ac - tief? Hoe je ge - han - deld hebt,
and your be - lief, Was sagt_ das uns_ van - daag?
Wat seit_ dat ús_ van - daag?
What does_ that mean_ van - daag?
Wat zegt_ dat ons_ van - daag?

2. Anno Sjoerd

Brandsma's mother tells about his youth, in Frisian.

For choir SAB

As sung in Frisian

Anno Sjoerd

't Wie mear as dat wy tochten,
doe'tsto it deiljocht seachst.
In soan nei fjouwer dochters,
in takomst foar de pleats!

Mar och, wat wiesto meager,
sa kwetsber en sa swak.
Do waardst troch sykten pleage,
net ien foar 't boerefak!

Mar dochs, dochs leave soan,
soest wat bysûnders wurde,
al woe 't my earst net oan.

Dêr giesto, noch mar alve,
sa jong, mar from, ad rem,
nei Fransiskaner skoalle,
fier fuort fan heit en mem.

Wy moasten deroan wenne,
"hoe soe it mei him gean?"
Dat learen dêr by frjemden,
koesto se wol ferstean?

Mar dochs, dochs koest dêr wier,
mei grut betrouwen libje,
al foel 't dy soms ek swier.

It hat my faak ferwûnd're,
de fearkrêft dy'tsto hiest.
It wie dochs hiel bysûnder,
hoe'tsto it kwea wjerstiest.

Want neat koe dy ek deare.
It leauwe wie dyn thúshús,
koesto sa jong al leare.
Wat wie dat dreech foar ús.

Mar dochs, dochs Anno Sjoerd,
asto dat leare koest,
kinn' wy dat dan net, hjoed?

In Dutch, can be sung as well

Anno Sjoerd

We hadden grote dromen
toen jij geboren werd.
Een jongen, na vier meisjes:
de boerderij gered!

Maar ach, wat bleef je mager,
zo zwak en zo vaak ziek.
Dat kon toch nooit wat worden?
Een boer al zéker niet!

Maar toch, toch zou je iets,
iets heel bijzonders worden,
al zag ik dat toen niet.

Daar ging je dan: elf jaren
maar al zo vroom, zo slim,
op school bij Franciscanen,
ver weg van heit en mem.

Wat maakten wij ons zorgen,
hoe was je leven daar?
Dat leren in den vreemde,
was dat niet veel te zwaar?

Maar toch, toch hield je daar
je vol vertrouwen staande,
al viel dat nog zo zwaar.

Het heeft me vaak verwonderd,
de veerkracht die je had
om rustig te verdragen
wat jou maar tegenzat.

Door niets liet jij je deren.
Geloof in vaste grond
kon jij zo jong al leren.
Hoe moeilijk valt dat ons.

Maar toch, toch, Anno Sjoerd:
als jij dat toen kon leren,
geldt dat dan niet voor ons?

English translation

Anno Sjoerd

It was more than we expected,
when you saw the light of day.
A son, after four daughters,
a future for the farm!

But oh, how skinny you were,
how vulnerable and how weak.
You were plagued by diseases,
not one for the farmer's trade!

But yet, yet dear son,
you would be something special
even though I didn't notice at
first.

There you went, only eleven,
so young, but pious, ad rem,
to a Franciscan school,
far away from mom and dad.

We had to get used to it,
"how would it be with him?"
Learning there from strangers,
could you understand them?

But yet, yet you really could
live there with great confidence,
even though it was sometimes
hard on you.

It has often surprised me,
the resilience you had.
It was very special,
how you could resist bad things.

For nothing could touch you,
The faith was your home,
as you could learn so young.
How difficult that was for us.

But yet, yet, Anno Sjoerd,
if you could learn that,
couldn't we do that today?

3. Karmel

A Carmelite recounts Brandsma's entry into the monastery and his life there.

For small group of tenors only

Karmel

Anno, het leven hier is mooi maar is ook zwaar.
Bedenk wat je roeping is. Ben jij hier op je plaats?

Een jongen was het nog, toen hij hier binnen kwam.

Net zeventien, wat schuchter, met zijn koffer en zijn brilletje.

We zagen hem, en dachten: die is mager als een lat.

We keken elkaar aan: zou hij het redden hier bij ons?

Om vijf uur vijftien op, om half zes koorgebed en meditatie in de cel. De mis is om half zeven. Maar Anno deed zijn best, kwam altijd weer op tijd,

Alleen het nachtkoor werd te gek, dat mocht hij overslaan.

Anno, het leven hier is mooi maar is ook zwaar.
Bedenk wat je roeping is. Ben jij hier op je plaats?

Maar kijk: hij raakt hier thuis. Hij voelt zich op zijn plaats.

Zijn cel. De stilte. Het gebed. Het sprakeloze spreken,
van wat ten diepste leeft in jou, in ons, in alles om ons heen,
van Wie ons drijft te zorgen voor wie zwak zijn zoals Hij.

Al is hij ver van huis, hij draagt zijn ouders met zich mee:

Zijn heit is bij hem in de nieuwe naam die hij hier aanneemt: Titus.

En ook zijn moeder Tjits, komt hij weer tegen: in Maria, moeder Gods,
in heilige Theresia. Haar lied, 'Nada te turbe', leert hem geduld en brengt hem rust.

Titus, het leven hier is zwaar maar is ook mooi.
Dit is wat je roeping is. Je bent hier op je plaats.

Maar ook al is hij thuis, zijn geestesoog ziet ver. Zijn kloostercel biedt op den duur geen uitzicht aan zijn ij- ver.

De wereld trekt en wat er daar voor hem nog is te doen,
een taak daar buiten, meer dan één. Wij roepen hem nog toe:

Titus, het leven daar is hard, een zware last.

Weet jij wat je lot nog is? Wat is dan je houvast?

Carmel

Anno, life here is beautiful, but is also hard.
Think about what your calling is. Are you in your place here?

He was still a boy when he arrived here.
Just seventeen, shy, with his suitcase and glasses.
We saw him and thought: he is skinny as a rail.
We looked at each other: would he make it here with us?

Up at 5h15, choir prayer at 5h30
and meditation in the cell. Mass is at 6h30.
But Anno did his best, always arrived on time,
Only the night choir got too much, he was allowed to skip that.

Anno, life here is beautiful, but it is also hard.
Think about your vocation. Are you in your place here?

But look: he starts to feel at home here. He feels in his place.
His cell. The silence. The prayer. The wordless speaking,
of what lives deep inside you, in us, in everything around us,
of the One Who drives us to care for those weak like Him.

Though he is far from home, he carries his parents with him:
His heit is with him in the new name he adopts here: Titus.

And also his mother Tjits, he meets again: in Mary, Mother of God,
in Saint Theresa. Her song, "Nada te turbe," teaches him patience and brings him peace.

Titus, life here is hard, but is also beautiful.
This is what your vocation is. You are in your place here.

But even though he is at home, his mind's eye sees far.
In time, his monastic cell offers no vision to his zeal.
The world pulls, and what is there for him to do,
a task out there, more than one. We call out to him:

Titus, life out there is hard, a heavy burden.
Do you still know what your destiny is? What then is your foothold?

4. Rustig – Calm

A 16th Century poem by Theresia of Ávila, with modern day paraphrase.

For choir SATB

The poem

Nada te turbe,
nada te espante,
todo se pasa;
Dios no se muda.

La paciencia
todo lo alcanza;
Quien a Dios tiene,
nada le falta;

Solo Dios basta.

With rephrasing (in part B)

Nada te turbe,
- *Wees rustig, wat er ook gebeurt*
nada te espante,
- *Voor niets hoeft je ooit echt bang te zijn*
todo se pasa;
- *want alles gaat een keer voorbij*
Dios no se muda.
- *maar God is altijd hier.*

La paciencia
- *Wees rustig, maak vooral geen haast*
todo lo alcanza;
- *geduld krijgt alles voor elkaar*
Quien a Dios tiene,
- *in alles, ook in jou, is God*
nada le falta;
- *Niets anders doet er dan nog toe:*

Solo Dios basta.
- *God alleen is genoeg.*

Literal translation

Let nothing disturb you,
nothing surprise you,
all things pass;
God does not change.

Patience
wins everything;
whoever holds onto God
lacks nothing;

God alone is enough.

Translation

Let nothing disturb you,
- *Be calm, whatever happens*
nothing surprise you,
- *Of nothing you ever have to be afraid*
all things pass;
- *For all things at one time will pass*
God does not change.
- *But God is always here.*

Patience
- *Be calm; most of all, don't make haste*
wins everything;
- *Patience gets everything done*
whoever holds onto God
- *In everything, also in you, is God*
lacks nothing;
- *Nothing else matters*

God alone is enough.
- *God alone is enough*

5. Veel – A lot

About the many tasks, functions and initiatives which Brandsma undertook.

For SSA, TB, ASS

Veel

Pater, ik heb vragen over uw college 'Kennisleer bij Kant'.

Welkom pater Brandsma. 't Zaad voor deze leeszaal is door u geplant.

Zeg eens even, Titus, is je hoofdartikel klaar voor in de nieuwe krant?

Door uw harde werken is er nu in Oss dan ook een HBS.

Zijne excellentie kan u wel ontvangen: vrijdag kwart voor zes.

A lot

Father, I have questions about your lecture "Kant's Epistemology".

Welcome Father Brandsma. The seed for this library has been planted by you.

Tell me, Titus, is your editorial ready for the new paper?

As a result of your hard work, there is now a HBS in Oss.

His Excellency can receive you: quarter to six on Friday.

Titus, is er voor de Carmelrozen een verschijningsdatum vastgezet?

Kunt u komen spreken over Friese taal in basisonderwijs?

Titus, het verbond van Roomse journalisten zoekt een adviseur. Wil jij?

Dinsdag Comité Sociale Actie. Titus, ben je daar ook bij?

Titus, wat doe je? Waarom zo druk?

Als je zo doorgaat, dan loop je stuk.

Uw vertaling van de heilige Teresa, komt die nog eens af, of niet?

Zie mijn arme kindjes: wilt u nog eens pleiten bij het steunloket?

Ja, het is veel, maar ik moet het doen.

Liefde. Lucht. Daar draait het om.

Wilt u meedoen aan de op te richten nieuwe universiteit?

Mooi zo, en dan nog wat:

Titus, has a publication date been set for the Carmel Rosen magazine?

Can you come and speak about the role of Frisian language in elementary education?

Titus, the Alliance of Roman Catholic Journalists is looking for an advisor. Would you?

Tuesday Social Action Committee. Titus, will you be there?

Titus, what are you doing? Why so busy?

If you go on like this, you'll break down.

Your translation of Saint Teresa, will it be finished, or not?

See my poor little children: do you want to plead at the aid office again?

Yes, it's a lot, but I have to do it.

Love. Air. That's what it's all about.

Do you want to join the new university to be founded?

Great, and another thing:

6. Feliciter

About Brandsma at the Nijmegen University

For three choirs SATB and audience

Feliciter

In Dei nomine feliciter

De oprichtingszitting, na jaren geduld.
Zie voor je de rector, eerwaardig, verguld.
Verbeeld je hoogleraars, in toga's gehuld.
En voel de emotie: een droom wordt vervuld.
Bedenk: we zijn eeuwen bepaald en beperkt,
beschimpt en vernederd als tweederangs kerk.
Besef: hier groeit toekomst, ontwikkeld en sterk.
We mogen weer opstaan, we gaan aan het werk.
En kijk:
Daar in de rijen KUN-professoren
zie je ook Titus, nog wat verloren,
maar vast van plan er bij te gaan horen:
Zijn nieuwe roeping, ter meerdere glorie van God.

In Dei nomine feliciter
Ad majorem Dei gloriam

Ga mee naar college, vandaag weer geen feest:
Geen boeiende spreker, verstrooid en bedeesd.
Maar plotseling zijn er die vonkjes van geest,
of Titus zopas nog bij God is geweest.

Klop aan. Hij doet open, welwillend, begaan.
'Kom binnen, hoe gaat het? Ach, schort er wat aan?

Feliciter

In the name of God [we work] happily.

The founding session, after years of patience.
See before you the rector, venerable, content.
Imagine professors, clothed in gowns.
And feel the emotion: a dream is being fulfilled.
Remember: for centuries we have been limited
and constricted,
reviled and humiliated as a second-rate church.
Realize: here grows future, developed and strong.
We can rise again, we go to work.

And look:

There in the rows of KUN professors
you also see Titus, still somewhat lost,
but determined to belong:
His new calling, to the glory of God.

In the name of God [we work] happily
to the greater glory of God.

Join us in class, no fun again today:
Not an engaging speaker, absent-minded and
timid.
But suddenly there are those sparks of spirit,
as if Titus has just met with God.
Knock on [the door]. He opens, sympathetic,
committed.

Verdriet? Grote zorgen? Een kamer? Een baan?
Hoewel hij het druk heeft, sta jij bovenaan.

En luister:

Nu spreekt rector Brandsma. Jij zit in de zaal:
"De mensen verlaten de kerken massaal.
Het is nu geen tijd dogmatische taal.
Vind God in jezelf en zie God in de wereld,
doe daar wat je doen moet. Ziedaar ons verhaal."

In Dei nomine feliciter
Ad majorem Dei gloriam

Maar nu een gewetensvraag: Stel, men verspreidt
een mening, met al wat jij hoog hebt in strijd.
Vind jij dat maar lastig en kijk je opzij,
of ben je, als Titus, tot weerwoord bereid?

En als dan de vijand komt, vind je het goed,
om eerst eens, als Titus, te zien wat die doet,
en teken je kalm wat je tekenen moet,
zodat je voorlopig je functie behoedt?

En eerlijk nu:

Stel, je ziet langzaam studenten verdwijnen,
Waarheid verkracht worden, wetten verschijnen.
Zou jij je terugtrekken achter de lijnen?
Of sta je, als Titus, uiteindelijk op?

In Dei nomine feliciter
Ad majorem Dei gloriam
In excelsis
Et in terra pax

'Come in, how are you? Ah, is something wrong?
Sadness? Big worries? A room? A job?'
Even though he's busy, you are at the top [of his
list].

And listen:

Now Rector Brandsma is speaking. You are in the
audience:

'People are leaving the churches en masse.
It's now not the time for dogmatic language.
Find God in yourself and see God in the world,
do there what you have to do. That is our story.'

In the name of God [we work] happily
to the greater glory of God.

But now a question of conscience: Suppose they
spread
an opinion, contrary to all that you hold high.
Do you feel uncomfortable and look aside,
or are you, like Titus, ready to respond?

And then when the enemy comes, do you comply,
at first, like Titus, to see what they'll do,
and calmly sign what you have to sign,
so that for the time being you preserve your
position?

And honestly now:

Suppose you see students slowly disappearing,
Truth being raped, laws appearing.
Would you retreat behind the lines?
Or would you, like Titus, eventually stand up?

In the name of God [we work] happily
to the greater glory of God,
in the highest [heavens].

And on earth [let there be] peace.

7. Brief – Letter

Brandsma's letter to the Catholic press.

For choir SSS and choir ATB

Brief

Hertaalde tekst, mei 2023

Uit het origineel, december 1941

Zeer Geachte heer,

Beste redactie

Nijmegen,

éénendertig december

negentienhonderdénenveertig

Dit wordt een strenge brief.

Ik moet het jullie schrijven.

Ik voel als adviseur: dat is mijn plicht.

Geweten is voor ons

de wet om bij te blijven.

De waarheid is wat telt. Dát is ons recht.

Het den bisschop toekomt.

In geweten bindende beslissingen

Het Nederlandse Recht

dat de Katholieke Kerk

zich naar eigen beginselen richt.

Ons land is nu bezet,

Dat hebben we te pikken:

Wie wint, bepaalt de wet. Zo is het lot.

We staan al onder druk

hun rotzooi af te drukken.

Wie onze kranten leest, schaamt zich kapot!

Erkent de Kerk eerbiedig

de rechten van de bezettende macht.

Beweging.

Beginselen van de Katholieke Kerk

in strijd.

Nu wordt het dan verplicht

om ál hun troep te plaatsen.

Principes zijn voor hen geen argument

Ze willen zich de baas

van ons geweten maken.

Maar dat gaat echt te ver. Dat is de grens.

Hier kunnen de dagbladen niet toegeven.

Gebod van hun bisschop.

Lastgeving het opnemen

van de advertenties van de NSB

verplichtend stelt.

Dit beslist weigeren

het kan niet anders.

God spreekt het laatste woord

en loont den trouwen knecht.

Ze zeggen ons: 'Verplicht!'

Maar ik zeg dan: 'Verboden!'

Dus weiger ieder stuk. Zeg keihard: Nee!

En wat er ook van komt,

blijf trouw aan je geweten.

God spreekt het laatste woord, en niet de NSB.

Letter

Rephrased tekst, May 2023

From the original, December 1941

Highly Esteemed Sir,

Dear editors,

Nijmegen,

the thirty-first of December

nineteen hundred and forty-one

This will be a stern letter.

I have to write it to you.

I feel, as a counselor: this is my duty.

Conscience is for us

the law to keep up with.

Truth is what counts. That is our right.

It is the right of the bishop [to issue]

in conscience binding decisions

[It is] Dutch Law

that the Catholic Church

directs itself according to its own principles.

Our country is now occupied,

We have to accept that:

Whoever wins, determines the law. This is destiny.

We are already under pressure

To print their garbage.

Those who read our newspapers are ashamed!

Does the Church respectfully acknowledge

The rights of the occupying power.

Movement.

Principles of the Catholic Church

in conflict.

Now it becomes mandatory

to publish all their garbage.

Principles are not an argument for them,

they want to make themselves the masters of our conscience.

But that is really going too far. That is the limit.

Here the newspapers cannot give in.

Commandment from their bishop.

Order to include

the advertisements of the NSB

makes mandatory.

[must] definitely refuse this

it cannot be otherwise.

God speaks the final word

And rewards the faithful servant.

They tell us, 'Mandatory!'

But then I say, 'Forbidden!'

So refuse every piece. Adamantly say, 'No!'

And whatever comes of it,

stay true to your conscience.

God speaks the final word, and not the NSB.

9. Denk aan mij – Think of me

Prior Verhallen recounts Brandsma's arrest.

For choir SATB; or for double choir BTAS SATB.

Denk aan mij

Prior Verhallen van het klooster aan de Doddendaal, waar Brandsma woonde:

Ik draag nog altijd met me mee
hoe alles is gegaan.
Heb ik een fout gemaakt, die dag?
Heb ik genoeg gedaan?

Het was middag toen de bel ging.
Titus was net thuis.

Een student voor pater Brandsma,
maar dat leek toch niet echt pluis.

Snel gewaarschuwd kwam ik kijken,
en ik zag al snel:

Twee SD'ers. Maar voor Titus
leek het bijna wel een spel.

'Pater Prior,' zei hij rustig,
licht geamuseerd:

'Dat is ook wat! De meneer hier
heeft mij net gearresteerd.'

Ik stond erbij en keek ernaar.
Ik kon er niets aan doen.
Of had ik toch? Of anders? Maar...
Wat zou er, als ik toen?

Al zijn spullen doorgeplozen,
Titus hielp gedwee.
Toen de kamer werd verzegeld,
schudde hij nog wel van nee:

'Wacht: mijn kachel. Kijk, ze brandt nog,
doe die eerst eens uit.'

'Maar we moeten ons wel haasten,'
zei de pater tot besluit.

'U wilt toch om hal-f zeven
richting Arnhem mee?

De NS die wachten doorgaans
niet op lui van de SD'.

Hij keek ons aan. Zei: 'Denk aan mij.'
Dat heb ik ook gedaan:
er gaat nog steeds geen dag voorbij,
of Titus staat weer aan mijn zij,
dan zie ik hem weer gaan.

Think of me

I still carry with me
how everything went.
Did I make a mistake, that day?
Did I do enough?

It was noon when the bell rang.
Titus had just arrived home.
'A student for Fr. Brandsma,'
but that didn't seem right.

Quickly alerted, I came to look,
and I saw at once:
Two SD members. But for Titus
it almost seemed like a game.

'Father Prior,' he said calmly,
slightly amused:
'How about that! This gentleman here
has just arrested me.'

I stood by and watched.
There was nothing I could have done.
Or could I have... Or else? But...
What would, if I had?

All his belongings searched,
Titus meekly assisted.
But when the room was sealed,
he shook his head:

'Wait: my stove. Look, it's still burning,
put it out first.'

'But we have to hurry,'
said the Father in conclusion.

'You do want to leave at half-past seven
towards Arnhem?

The Dutch Railways are not in the habit of
waiting
for SD people.'

He looked at us. Said: 'Think of me.'
And so I have:
not a day goes by,
or Titus is by my side,
then I see him leave again.

10. Geheim – Secret

Brandsma is imprisoned in Scheveningen. A guard marvels at Brandsma's conduct there.

For choir SSA.

Geheim

Wat is dit voor een man?
Ik heb er veel zien komen.
Boos en opstandig, jankend bij ontvangst,
Of stomgeslagen, lam,
met doffe, lege ogen.
Deze is anders. Deze heeft geen angst.

Zit vrolijk in zijn cel,
benepen pijpenlaatje:
klaptafel, krukje, emmertje en brits.
Die maakt hij tot kapel
met religieuze plaatjes,
vindt het er prima, leest en schrijft en bidt.

En toen hij werd verhoord,
zich vrij had kunnen praten,
zei hij glashelder, schreef het ook nog op,
wat hem aan nazi's stoort,
aan heel hun doen en laten.
Waarom zo eerlijk? Dit kost hem zijn kop.

Zo vriendelijk, attent,
ook tegen ons bewakers.
Lijkt haast gelukkig, ondanks kou en pijn.
Het is of hij iets heeft
dat hem immuun kan maken
Ik snap er niets van. Wat is zijn geheim?

Secret

What kind of man is this?
I have seen many come in,
angry and rebellious, whining upon arrival,
Or struck dumb, lame,
with dull, empty eyes.
This one is different. This one has no fear.

Sits happily in his cell,
cramped little room:
folding table, stool, bucket and cot.
He makes it into a chapel
with religious images.
Likes it there, reads and writes and prays.

And when he was interrogated,
could have talked himself free,
he said very clearly, even wrote it down,
what bothers him about Nazis,
about all their doings.
Why so honest? This will cost him his head.

So kind, considerate,
even to us guards.
Seems almost happy, despite cold and pain.
It is as if he has something
that can make him immune.
I don't understand. What is his secret?

11. Nabij – Near

The poem Nada te turbe by Theresia of Ávila, 16th Century, interspersed by fragments of Brandsma's poem O Jezus, als ik U aanschouw.

For choir SATB.

The poem by Theresia of Ávila

Nada te turbe,
nada te espante,
todo se pasa;
Dios no se muda.

La paciencia
todo lo alcanza;
Quien a Dios tiene,
nada le falta;
Solo Dios basta.

Nabij

Nada te turbe,
- O Jezus, als ik U aanschouw
nada te espante,
- dan leeft weer dat ik van U hou
todo se pasa;

Literal translation

Let nothing disturb you,
nothing surprise you,
all things pass;
God does not change.

Patience
wins everything;
whoever holds onto God
lacks nothing;
God alone is enough.

Near

Nada te turbe,
- O Jesus, when I behold thee
nada te espante,
- it lives again that I love Thee
todo se pasa;

- *Och, alle lijden is mij goed,*
Dios no se muda.
- *dat mij een maakt met U, God.*

La paciencia
- *O, laat mij hier maar stil alleen,*
todo lo alcanza;
- *het kil en koud zijn om mij heen,*
Quien a Dios tiene,
- *want Gij, o Jezus, zijt bij mij*
nada le falta;
- *Uw bijzijn maakt mij alles goed.*

Solo Dios basta.
- *'k Was U nimmer zo nabij.*
Solo Dios basta.

- *Oh, all suffering is alright with me,*
Dios no se muda.
- *that makes me one with You, God.*

La paciencia
- *Oh, let me be quiet and alone here,*
todo lo alcanza;
- *let it be cold and chilly around me,*
Quien a Dios tiene,
- *for Thou, oh Jesus, art with me*
nada le falta;
- *Thy presence makes everything good to me.*

Solo Dios basta.
- *I was never so near to Thee.*
Solo Dios basta.

12. Brillenglazen – Spectacles

A fellow inmate at Camp Amersfoort recounts a lecture Brandsma gave there.

For choir TB and SA.

Brillenglazen

De Honger. Kou. De klappen.
Ziekte. Koorts. Vooral de angst.

Wat staat er te gebeuren?
Wat nu? En straks? En morgen?

Wie gaat er op transport?
Waarheen? En wat daarna?

De dagen slepen voort,
de een is eender aan de ander,
hooguit wat erger.

--

Maar dan staat Titus daar.
Wij komen bij elkaar,
hij wijst ons op de datum:
Goede Vrijdag. Dag van lijden.
Tijd voor een mooi verhaal.

--

We zijn er, allemaal.
Van welke club of kerk,
dat maakt vandaag niet uit.

We snakken naar een woord
dat anders is dan dit hier.

--

Dan spreekt hij: de professor,
in kampkleren met nummer,
zijn wangen hol en bleek.

Waar hij het over heeft?
Veel namen en begrippen
die ons te boven gaan:

Geert Groote. Eckehart.
Moderne Devotie. Ruusbroec.
Via purgativa en illuminativa.
De nederdaling Gods.

Spectacles

The hunger. Cold. The beatings.
Sickness. Fever. Most of all the fear.

What is going to happen?
What now? What later? What tomorrow?

Who will go on transport?
Where to? And what after that?

The days drag on,
the one is equal to the other,
at most a little worse.

--

But then Titus stands .
We come together,
He reminds us of the date:
Good Friday. Day of suffering.
Time for a beautiful story.

--

We are there, all of us.
From what group or church,
that doesn't matter today.

We yearn for a word
that is different from this here.

--

Then he speaks: the professor
in camp clothes with number,
his cheeks hollow and pale.

What he is on about?
Many names and concepts
that are beyond us.

Geert Groote. Eckehart.
Modern Devotion. Ruusbroec.
Via purgativa and illuminativa.
The descending of God.

Toch horen wij iets anders
door al die woorden heen:

Hoe diep ook je ellende,
er is een kracht in jou.
Een kracht die weet van lijden,
van klappen. Honger. Kou.
Een kracht om na te volgen,
in liefde en in trouw.
Je hoeft niet op te klimmen:
Die kracht daalt af naar jou.

--

Kijk: door zijn brillenglazen
fonkelt er iets. Je voelt:
die kracht is hier, in de barak.
Is één met ons. Is God.

Yet we hear something else
through all these words:

Never mind how deep your misery,
there is a force in you.
a force that knows of suffering,
of beatings. Hunger. Cold.
A force to follow after,
in love and faithfulness.
You don't have to climb up:
That force descends to you.

--

Look: through his spectacles
something sparkles. You feel:
That force is here, in the barracks.
Is one with us. Is God.

13. Wanhoop – Despair

A written plea by Brandsma from the prison in Kleve, with two lines from Psalm 130, 'De profundis'.

For two choirs SATB, or for one choir SATB.

Wanhoop

*Clamavi domine de profundis
Vocem meam exaudi domine*

*Ik roep u, diep in mij, in mijn wanhoop.
Hoor me, hoor het hulpgeroep, diep in mij.*

Mijn God, het is zover. Ze sturen mij naar Dachau.
Dat red ik nooit. Ik ben te ziek. Ik ga daar zeker
dood.

Mijn maag is uit het lood. Ik heb een
blaasontsteking,
Dysenterie, verzwakt gestel. Ik slaap niet. Zie mijn
nood.

Ik schrijf u, overste, in mijn wanhoop.
Zie mij, zie mijn levensnood, denk aan mij.

Mijnheer, ik vraag me af: Zou dit ook anders
kunnen?
In huisarrest? Een kloostercel? Ik houd mij daar wel
stil.

Mijn tijd is nog maar kort. Straks komen ze me
halen.
Ik wacht op u. Toe, lees mijn brief. Ik voeg me naar
uw wil.

Ik vraag u, wachtende, in mijn wanhoop:
Zie mij, lees mijn smeekverzoek, antwoord mij.

Mijn God...

Mijn God, de tijd is om. Ik heb nog steeds geen
antwoord.

Dan zij het zo. Dan is het goed. Ik ga daar niet
alleen.

De trein. Een lotgenoot wordt aan mij vast
geketend.

Despair

*Clamavi domine de profundis
Vocem meam exaudi domine*

I call to you, deep within me, in my despair.
Hear me, hear the cry for help, deep within me.

My God, the time has come. They are sending
me to Dachau.
I'll never make it. I'm too sick. I'll die there for
sure.

My stomach is out of whack. I have a bladder
infection,
Dysentery, weakened constitution. I don't sleep.
See my distress.

I write to you, superior, in my despair.
See me, see my distress, think of me.

Sir, I wonder: Could this be [arranged]
otherwise?
In house arrest? A monastery cell? I'll keep quiet
there.

My time is short. Soon they will come and get
me.
I am waiting for you. Please, read my letter. I'll
comply with your will.

I ask you, waiting, in my despair:
See me, read my supplication, answer me.

My God...

My God, time is up. I still have no answer.
Then so be it. Then it is alright. I will not go
there alone.

The train. A fellow sufferer is chained to me.
A whistle blows. There we go. Heaven knows
where to.

Een fluitsignaal. Daar gaan we dan. De hemel weet waarheen.

Wij reizen, tastende, naar het duister.
Hoor ons, zie ons onderweg, wees met ons.

*Clamavi domine de profundis
Vocem meam exaudi domine*

*Clamavi domine de profundis
Vocem meam exaudi domine*

We travel, grasping, into darkness.
Hear us, see us on the way, be with us.

*Clamavi domine de profundis
Vocem meam exaudi domine*

14. Vertel! – Tell me!

A father, talking to his young daughter, about Brandsma in Dachau

For choir SA; SATB; S

Vertel!

Vertel eens, papa: wie is dat?
Ik ken die foto van het jeugdjournaal.
Wat doet hij in je la?

Die man heet Titus, lieve meid,
En in de oorlog zat hij in het kamp.
Mijn opa was daar ook.

Dat wist ik niet. Vertel!

Ach nee, daar weet ik niet veel van.
Het was een rottiijd, vergeet het maar,
dat wou mijn opa ook.

Nee, papa, toe! Vertel!

Wat hij er wel van zei, is dit:
Het kamp was Dachau, het was er naar,
maar Titus gaf hem hoop.

Hoe was dat dan? Vertel!

Ik zal vertellen wat ik weet.
Alleen: geen woord kan zeggen hoe het was.
Ook deze niet:

De haat, de haat,
gescheld en slaag om niets:
een kastje niet geschuurd,
een vloer te traag geveegd,
een bril vergeten.

Maar Titus bleef
met zijn bewakers praten,
al traptten die hem weg.

De nijd, de nijd,
in ogen leeg en hol,
met ingevallen buik,
jaloers, als grommend wild,
om korstjes eten.

Maar Titus bleef
nog van zijn porties delen,
al viel hij bijna om.

De dood, de dood,
de lijven uitgeput:
totaal kapotgewerkt.

Tell me!

Tell me, daddy: who is that?
I saw this picture on the children's news.
What is it doing in your drawer?

That man's name is Titus, sweet girl,
During the war he was in the camp.
My grandpa was there as well.

I didn't know that. Tell me!

I'd better not, I don't know much about that.
It was a rotten time, better forget it,
That's what my grandpa wanted.

No, daddy, please! Tell me!

What he did tell me was this:
The camp was Dachau, it was awful,
but Titus gave him hope.

What was it like? Tell me!

I will tell you what I know.
But no word can tell what it was like.
Not even these ones:

The hatred, the hatred,
swearing and beatings over nothing:
a cupboard not sanded,
a floor swept too slowly,
a pair of glasses forgotten

But Titus continued
to talk to his guards,
even though they kicked him out.

The envy, the envy,
in eyes empty and hollow,
with collapsed bellies,
jealous, like growling beasts,
for crusts of food.

But Titus continued
to share his rations,
though he nearly fell over.

The death, the death,
the bodies exhausted:
utterly broken down.

En wie het niet meer trok:
vergaan, verdwenen.

Maar Titus geeft ons
hoop om voor te leven,
al is hij niet meer hier.

And those who no longer managed:
perished, vanished.

But Titus gives us
hope to live for,
even though he is no longer here.

15. Immerhin – In any case

In 1955, one "Titia" testifies how she, as a nurse at Dachau, gave the mortally ill Brandsma a lethal injection.

For choir S1A1, S2A2, TB.

Immerhin

Warum, warum, warum bezeug' ich hier?

Es muss, Es muss, Es muss
um alle Schuld,
mein ganzes graues Leben
und um mein Volk.

Wer kann so was vergeben?
Wer gibt mir Liebe, Liebe, Liebe, Luft?

Wer ist so gut?

Ich seh' ihn noch immer, seh' ihn jede Nacht.
– Wer ist es? Wer tut mir das an?

Die Schuld und die Sorge, sie halten mich wach.
– Wie Fieber; es scheint mir ein Wahn.

Ich seh' ihn da liegen, so krank, ohne Kraft.
– Wo war das? War ich da? Und wann?

So lieb, so lieb, so frei er war, auch hier!

*'Was ist mit dir?
Was ist? Du siehst matt aus.
Dir fehlt es an Vertrauen.
Hier, bete mal.*

*Du brauchst dich nicht zu fürchten.
Mein Rosenkranz, für dich, für dich, für dich.'*

Den gab er mir!

Den Lagerarzt hör' ich, der einfach befiehlt:
– Ich glaube schon, dass es so war

"Spritz den da mal ab, denn er ist mir im Weg."
– Wie war das? Und war das der Plan?

Die Nadel. Ich spritze. Sein Atem verfliegt.
– War ich das? Was hab'ich getan?

Du fragst, du fragst, du fragst: Ist das passiert?

Ich weiss, ich weiss nur eins:
ich seh' sein Bild.
Es ist bei mir geblieben.

Sein Wort gibt Luft.

Wo Schuld war, gibt es Liebe.

Das muss doch immer, immer, immerhin
die Wahrheit sein?

In any case

Why, why, why do I testify here?

It must, it must, it must
for all the guilt,
my entire bleak life
and for my people.

Who can forgive such a thing?
Who gives me love, love, love, breath?

Who is so good?

I see him still, see him every day
– Who is it? Who does this to me?

The guilt and the worry, they keep me awake
– Like fever; it feels to me like an illusion

I see him lie there, so sick, without strength,
– Where was it? Was I there? And when?

So kind, so kind, so free he was, even here!

*'What is with you?
What is? You look gloomy.
You miss confidence.
Here, pray.*

*You don't have to fear.
My rosary, for you, for you, for you.'*

This he gave me!

The camp doctor I hear, who simply commands
– I do believe, that is was so

"Inject that one, for he is my way."
– How did that happen? And was that the plan?

The needle. I push. His breath flies away.
– Was that I? What have I done?

You ask, you ask, you ask: Has this happened?

I know, I know only this:
I see his image.
It has stayed with me.

His word gives breath.

Where there was guilt, there is love.

Mustn't that in any, any, any case
be the truth?

19. Vereerd - Venerated

On the veneration of Brandsma, immediately after his death already, and his beatification.

For 2 choirs SA and one choir Men

Vereerd

Vier dagen later, aan de telefoon:

Dag prior, dat ik opbel
is met een droeve plicht: (een droeve plicht)
Mijn heeroom, Titus Brandsma,
is dood, werd ons bericht. (een slecht bericht)

Wat erg voor uw familie
dat Titus niet meer leeft, (hij nu niet meer leeft)
die voor ons Karmelieten
ook veel betekend heeft. (betekend heeft)

Die goede, lieve man,
die wijze, vrome pater,
hoe moet het zonder hem? (hij wordt gemist)
Hoe moet het zonder hem? (hij wordt gemist)

Na nog een paar dagen, bij de bisschop thuis:

Dag Titus, nu je dood bent,
gaat twijfel met me mee: (die gaat met me mee)
Je brief aan de redacties
was toch ook mijn idee. (toch ook mijn idee)

Ik was dan wel je bisschop
maar jij was roekeloos. (nam groot risico)
Had ik je kunnen stoppen?
Dit is toch wat je koos. (je wilde het zo)

Zo dapper, principieel,
maar ook zo onbezonnen.
Naïeveling of held? (hoe dapper was jij)
Naïeveling of held? (wat zegt dat van mij?)

Nog in de oorlog, ergens in het verzet:

Dag kameraad, lees dit eens,
het is een kort gedicht (een kort gedicht)
van Titus, een verzetsheld,
dus houd het wel uit zicht. (dus houd het uit
zicht)

Wat is dit voor een versje?
Het lijkt wel een gebed. (een heel vroom gebed)
Wat kan dat nazi's schelen?
Dat is toch geen verzet? (hoe is dat verzet?)

Ja toch! Hier schrijft een mens
die door geen straf geraakt werd.
Geen vijand kreeg hem klein. (hij bleef overeind)
Geen vijand kreeg hem klein. (bleef overeind)

Decennia later, in het Vaticaan

Dag leden der commissie,
zoals gedemonstreerd (gedemonstreerd)
wordt Titus al door velen
als martelaar vereerd. (door velen vereerd)

Venerated

Four days later, on the telephone:

Greetings, prior. That I am calling
is with a sad duty: (a sad duty)
My uncle, Titus Brandsma,
is dead, so we were told. (bad news)

How terrible for your family
That Titus is no longer alive, (no longer alive)
who for us Carmelites
has meant a lot as well (has meant)

That good, dear man,
That wise, pious Father,
What do we do without him? (he is missed)
What do we do without him? (he is missed)

After a few more days, at the bishop's residence:

Greetings Titus, now that you're dead,
doubt accompanies me: (it accompanies me)
Your letter to the editors
Was, after all, also my idea. (also my idea).

I may have been your bishop
But you were reckless. (took a risk)
Could I have stopped you?
Surely this is what you chose. (you wanted it that
way)

So brave and principled,
but also so rash.
Naive or hero? (how brave you were)
Naive or hero? (what does that say about me?).

Still during the war, somewhere with the resistance:

Greetings comrade, read this,
it's a short poem (a short poem)
by Titus, a resistance hero,
so do keep it out of sight. (so do keep it out of
sight)

What kind of rhyme is this?
It looks like a prayer. (a pious prayer)
What do Nazis care?
That's not resistance, is it? (How is that resistance?)

Yes it is! Here writes a man
who was touched by no punishment.
No enemy could subdue him. (He remained upright)
No enemy could subdue him. (remained upright)

Decades later, in the Vatican:

Greetings members of the committee,
as demonstrated (demonstrated)
Titus is already being
venerated as a martyr. (venerated by many)

Maar maakt hem dat dan zalig?
Is hij om zijn geloof (vanwege geloof)
of om zijn politieke
activiteit gedood? (waarom gedood?)

Dat maakt toch geen verschil?
Voor hem was dat hetzelfde.
Hij deed waar hij voor stond. (waar hij voor
stond)
Zijn zaligverklaring is rond. (verzoek is gegrond)

But does that make him a Blessed?
Was it because of his faith (because of his faith)
or because of his political
activity that he was killed (why killed?)

That makes no difference, does it?
For him it was the same thing.
He did what he stood for (what he stood for).
His beatification is settled. (request is approved)

16. Faith – Geloof

Father Michael Driscoll tells about his miraculous healing.

For choir SATB

Faith

Is he a saint?
Is this a miracle?
And does it count when I say that it is?
What is my proof?
Is it empirical?
What will you think when I tell you all this?

When I got sick,
doctors said candidly:
'Chances are slim, you are now at stage four.'
Still they pushed on:
hours of surgery,
radiotherapy, thirty times, more.

But also there is this:
Some cloth from Brandsma's habit.
I held it up against the spot and prayed.
And all around the town
the congregation gathered.
They prayed and prayed to Titus for his aid.

Cancer and curse,
all of it vanished now.
What can I say? Did it come from Above?
I should be dead,
still I am here today,
carried by faith and by hope and by love.

My faith and hope and love
are centered around Titus.
His story gives me strength, he gives me light.
And all those folks who prayed,
the doctors who kept trying,
I have to think Saint Titus was their guide.

This is the day
Titus is canonized.
He is a saint now, my story was key:
I have been healed!
- could it be otherwise?
People, wherever on earth they may be,
now know Saint Titus. His story breaks free!

Geloof

Is hij een heilige?
Is dit een wonder?
En telt het als ik zeg dat het zo is?
Wat is mijn bewijs?
Is het empirisch?
Wat denk je als ik je dit allemaal vertel?

Toen ik ziek werd,
zeiden artsen eerlijk:
'Je kans is klein, je bent nu in stadium vier.'
Toch gingen ze door:
urenlange operaties,
bestralingen, dertig keer, meer.

Maar er was ook dit:
Een lapje uit Brandsma's habijt.
Ik hield het tegen de plek en bad.
En overal in de stad
verzamelde zich de gemeente.
Ze baden en baden tot Titus om zijn hulp.

Kanker en vloek,
alles verdwenen nu.
Wat kan ik zeggen? Kwam het van Boven?
Ik zou dood moeten zijn,
toch ben ik hier vandaag,
gedragen door geloof, hoop en liefde.

Mijn geloof en hoop en liefde
cirkelen rond Titus.
Zijn verhaal geeft me kracht, hij geeft me licht.
En al die mensen die baden,
de dokters die bleven proberen,
ik moet wel denken dat Titus hun gids was.

Dit is de dag dat
Titus heilig is verklaard.
Hij is nu een heilige, mijn verhaal was de sleutel:
Ik ben genezen!
- Kan het iets anders zijn?
Mensen, waar ook ter wereld,
kennen nu de heilige Titus. Zijn verhaal breekt door!

17. Veelstemmig – Many-voiced

Epilogue: We look back on what we have sung and heard.

For three choirs SATB, with audience

Veelstemmig

Brandsma! Titus! Anno Sjoerd! Hij!

Wat wij zongen, doet dat recht
aan zijn leven? Laat dat echt
zien wat hij ons nu nog zegt?
En wat is dan de grote lijn?

**Zo veel facetten en zo veel gebeurd,
zo veel bewonderd en soms ook betreurd,
door onze eigen verhalen gekleurd,
kan dat éénstemmig zijn?**

Titus' leven is te rijk,
veel te kleurig voor één kijk.
Luister maar eens goed. Het blijkt
steeds anders van betekenis:

**over zachtmoedigheid, over verzet,
over een levenstaak, over gebed,
hopen, berusten, en over wat net
voor ons nu gaande is.**

Ik die zorg heb om een kind,
ik die biddend vrede vind,
ik voor wie de waarheid dringt,
in ons verhaal klinkt Titus door.

**Wij ongelovig, wij innig mystiek,
wij, soms wanhopig en soms laconiek,
schuldig, integer, gezond of heel ziek:
één bont, veelstemmig koor.**

Many-voiced

Brandsma! Titus! Anno Sjoerd! He!

What we sang, does that do justice
to his life? Does it really
show what he is still telling us now?
What is the main theme in it?

So many facets and so much happened,
so much admired and sometimes regretted,
colored by our own stories,
can that be unanimous?

Titus' life is too rich,
far too colorful for one view,
Listen carefully. It turns out
to have an ever different meaning:

about meekness, about resistance,
about a life's task, about prayer,
hope, resignation, and about what's just
going on for us right now.

Me, worrying about a child,
me, prayerfully finding peace,
me, for whom truth presses,
in our story Titus echoes.

We unbelieving, we intensely mystical,
we, sometimes desperate and sometimes laconic,
guilty, honest, healthy or very sick:
One motley, many-voiced chorus.

Wij on-ge - lo-vig, wij in-nig mys-tiek, wij, soms wan - ho-pig en soms la - co - niek,
schul-dig, in - te-ger, ge - zond of heel ziek: één bont, _ veel - stem - mig koor.

18. Nada te turbe

The 16th Century poem by Theresia of Ávila.

For choir SATB and audience

The poem

Nada te turbe,
nada te espante,
todo se pasa;
Dios no se muda.

La paciencia
todo lo alcanza;
Quien a Dios tiene,
nada le falta;

Solo Dios basta.

Literal translation

Let nothing disturb you,
nothing surprise you,
all things pass;
God does not change.

Patience
wins everything;
whoever holds onto God
lacks nothing;

God alone is enough.

Na - da te tur - be, na - da t'es - pan - te, to - do se pa - sa;

Di - os no se mu - da. La pa - cien - ci - a to - do lo al - can - za; Quien a Di - os tie - ne

na - da le fal - ta; so - lo Di - os bas - ta. so - lo Di - os bas - ta.